

te dozvole predstavlja ipak višu silu. Sovjetska arbitraža zauzela je međutim u ovom sporu suprotno gledište, t.j. da je izvoznik obavezan na nabavu dozvole i da snosi rizik zbog njenog uskraćenja samo, ako je to izričito ugovorom određeno.

Prema tumačenju odluke, § 7. ugovora medju strankama oslobadja tužene odgovornosti za neispunjenje, ako su bili u nemogućnosti isporučiti robu bez dozvole Ministarstva vanjske trgovine i ako je uskraćenje dozvole bilo van njihove kontrole /"nije zavisilo od njih"/. No i po takvom tumačenju teško je ustvrditi, da nije bila dužnost tuženih da se žale protiv akta Ministarstva kojim je dozvola odbijena. Vijeće tu primjedbu odbacuje s kratkom motivacijom, da prema konkretnim činjenicama treba smatrati, da tuženi nisu imali temelja za žalbu, ali napominje u kakvim okolnostima bi taj temelj mogao postojati.

Rješenja obaju ovih pitanja u odluci sovjetske arbitraže su veoma interesantna i od velike važnosti za one, koji trguju sa sovjetskim poduzećima i ugovaraju nadležnost arbitraže u Moskvi. Takodjer je važno stajalište arbitraže u pogledu više sile i o mogućnosti, da se prema sovjetskom građanskom pravu u ugovoru točno odredi što predstavlja višu silu. Zbog uporedbe navesti ćemo, da bi prema našem pravu uskraćenje dozvole za izvoz sasvim sigurno predstavljalo višu silu za izvoznika i prema tome ga oslobadja ugovornih obveza. To izlazi iz uzansa br.55 i 56, gdje se predvidja mogućnost raskida i izmjene ugovora zbog promjenjenih prilika, a medju njima se kao primjer navode i upravne mjere kao na pr. uskraćenje izvozne dozvole. Ako te okolnosti ne onemogućuju sasvim ispunjenje, može se tražiti modifikacija ugovora /obveza iz ugovora/, a ako onemogućuju u cijelosti ispunjenje, onda je to viša sila.

Ž.M.

Starije sudske presude iz područja pomorske
kupoprodaje

PRVOSTEPENI SUD ENGLEESKE /Queens Bench
Division / presuda od 16.III. 1931.

Angels Foderstofforretning c/a
Grands Moulins de Paris

Kupoprodaja CIF - Dobava preko ugovorene količine

Ako je kupoprodajnim ugovorom predvidjena dobava 400 tona slame s tolerancijom od 10% više, kupci nisu bili u pravu, kad su odbili preuzimanje dokumenata zbog toga, što su mjesto 440 tona predvidjenih kao krajna granica količine, trebali primiti 441 i pol tone, s time da plate cijenu samo za 440 tona. Razlika u težini toliko je neznatna, da ona ne može predstavljati valjani razlog za raskid ugovora.

/DOR XXIV/1931., str.234/

S.B.

APELACIONI SUD Bruxelles, presuda od 23.X.1931.
Marmillon c/a Lasy

Kupoprodaja CIF - Neispravna teretnica

Kupoprodaja CIF s plaćanjem uz dokumente takva je kupoprodaja, u kojoj se kupac obvezuje, da će uz istodobno uručenje dokumenata /fakture, teretnice i police osiguranja/ platiti ugovorenu cijenu, i to čak prije nego je vidio robu. Ali kupac s pravom odbija da izvrši plaćanje, ako predloženi dokumenti nisu uredni. Ovo se naročito odnosi na teretnice. Teretnica je neispravna, ako je u njoj naznačeno, da je roba ukrcana na jedan brod, a u stvari je ukrcana na drugi.

/DOR XXVI/1932., str.195/

S.B.

MJESOVITI APELACIONI SUD Aleksandrija,
presuda od 27.I.1932.
Ilva c/a Zarb

Kupoprodaja CIF - Prijelaz rizika kod ugovaranja plaćanja prema količini prispjele robe

Iako se u načelu kod kupoprodaje CIF prijelaz rizika i vlasništva vrši kod ukrcanja, nije isključeno, da stranke odgođe jedan ili drugi elemenat i poslije tog vremena. Međutim, klauzula u ugovoru, koja predviđa plaćanje 80% cijene prilikom ukrcanja, a 20% nakon prispjeća broda prema težini utvrđenoj kod iskrcaja vaganjem, ima za posljedicu osiguranje kupca od oštećenja robe na putu i od ukrcanja količine, koja bi bila manja od one naznačene u dokumentima. Ta klauzula nema za posljedicu, da bi prodavalac morao, za robu, koja je propala na putu, dobiti drugu robu.

/DOR, XXVI/1932., str.258/

S.B.